

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Vormings- en Ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.
Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE

het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen van het Belgische Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395.

Hoofdredacteur : O. VILAIN
Rogierlaan 38, bus 11
8400 OOSTENDE

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.
12e jaargang, nr. 12 december 1983.

INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER ZIE LAATSTE BLADZIJDE

DECEMBER-ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" heeft de eer en het genoegen u uit te nodigen op de voordracht met dia's die gegeven wordt op :

donderdag 22 december 1983 om 20U30

in de conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. L. Colensstraat 6, Oostende
Het onderwerp : OOSTENDSE MONUMENTEN & GEDENKPLATEN
De spreker : de heer Norbert HOSTYN

De "Plate-kalender" van 1983, verzorgd door Omer VILAIN, was gewijd aan het thema "Oostendse monumenten". Van die gelegenheid maakte ons bestuurslid Norbert HOSTYN gebruik om in ons tijdschrift te starten met een reeks bijdragen omtrent hetzelfde thema ;

Een reeks die ook nog in 1984 en wellicht 1985 zal worden verdergezet, gezien de uitgebreidheid van het thema.

Aan de hand van heel wat diamateriaal maken we deze avond een eerste wandeling langsheen enkele Oostendse monumenten, waarbij de spreker voor heel wat achtergrondinformatie zal zorgen.

Een thematentoonstelling omtrent hetzelfde onderwerp zal van januari 1984 af te zien zijn in het Heemkundig Museum "De Plate".

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos. Ook niet-lieden zijn van harte welkom.

J.B. DREÏSEN

Zoals elk jaar verschijnt ook nu weer een handige inhoudstafel & index op de voorbije Plate-jaargang.

U kunt ze bestellen door 100 F te storten op rekening nr. 750-9109554-54 van De Plate met vermelding "Index 1983". U kunt ze ook bekomen in de museumshop. Vermoedelijk verschijningsdatum : 2e week van januari.

VRIENDENBOEK: JOZEF PENNINGCK

Al wie in Brugge en wijde omgeving belangstelling heeft voor heemkunde, geschiedenis, archeologie of volkskunde, kent Jozef Penninck. Op al deze terreinen is de heer Penninck immers sinds vele jaren actief.

Reeds in 1952 trad hij toe tot het bestuur van de Koninklijke Gidsenbond van Brugge en West-Vlaanderen. In die hoedanigheid richtte hij o.m. de eerste cursus voor gidsen te Ieper in, en ook nu nog mag hij tot de actiefste leden van de Bond gerekend worden. In 1958 was hij mede-oprichter van het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde waarvan hij tot op vandaag voorzitter is. Van 1973 tot 1982 stelde hij zijn talenten van administrator ter beschikking van de Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen, terwijl ook de v.z.w. 't Manneke uit de Mane in hem een bekwaam penningmeester vond. Voorts zetelt hij in verschillende commissies, zowel op nationaal als regionaal en lokaal vlak. Sinds kort is hij ook redaktiesekretaris van het tijdschrift Ons Heem.

De Heemkundige Kring - Het Brugs Ommeland - wil zijn sekretaris huldigen ter gelegenheid van zijn zestigste verjaardag. In december komt een extra-nummer van de pers, met bijdragen van een dertigtal vrienden van de gevierde. Om in te tekenen gelieve te gireren 400 frank op rekening nummer 712-8000681-10 van de Heemkundige Kring Maurits Van Coppenolle te Brugge met vermelding "Huldeboek Penninck".

CHARLES, FRANCOIS, FIDEELE JANSSENS

Enkele aanvullende gegevens betreffende deze Oostendse politieker (zie DE PLATE november 1983 p. 83/249).

Charles JANSSENS was medestichter van de "ASSOCIATION COMMERCIALE, MARITIME, INDUSTRIELLE & AGRICOLE de l'arrondissement d'Ostende". Hij was tevens voorzitter van deze voorloper van onze Handelskamer sedert haar stichting in 1880 tot aan zijn overlijden in 1887. Zijn mandaat werd drie maal verlengd met éénparigheid van stemmen.

Na zijn overlijden werd de toenmalige Nieuwpoortsteenweg door de gemeenteraad omgedoopt tot "avenue Charles Janssens", de huidige Karel Janssenslaan.

Op de begrafenis van Charles Janssens waren, onder meer, aanwezig :

A. DUTREMEZ, voorzitter van Handelsrechtbank,

L. MARYSSAEL, schepen (apotheker),

J. MONTANGIE, schepen (advokaat),

F. DE STEURS, volksvertegenwoordiger (eigenaar),

Alphonse PIETERS, Majoor, Kommandant der Burgerwacht,

ORIANNE, kolonel, plaatskommandant

MAERTENS, stafhouder van de balie,

Ed. JEAN- fils - Provincieraadslid (griffier handelsrechtbank),

Adolphe JANSSENS - apotheker (broer van de overledene),

Ernest JANSSENS, provincieraadslid (broer van de overledene).

We gaan eerst nog even door met het organiek reglement van die school, zoals goedgekeurd op 14 februari 1867 :

Art. 29. Les conditions de passage d'une année d'études à l'autre seront déterminées par un règlement particulier, arrêté par la commission administrative, le directeur et les professeurs entendus.

Art. 30. Sauf les cas exceptionnels à apprécier par la commission administrative, les examens d'admission, de passage et de sortie ont lieu chaque année dans la dernière quinzaine du mois de juin.

Art. 31. Les élèves sont tenus :

- 1° D'assister avec assiduité et attention aux leçons;
- 2° De faire les devoirs qui leur sont indiqués par les professeurs;
- 3° De prendre part, s'il y a lieu, aux examens publics et aux concours;
- 4° De se conformer aux prescriptions du présent règlement et aux dispositions d'ordre intérieur.

Art. 32. Des punitions peuvent être infligées aux élèves par le directeur et par chaque professeur pour son cours, en conformité du règlement d'ordre d'intérieur.

Art. 33. Lorsqu'un élève a commis une faute de nature à justifier son exclusion définitive, celle-ci est prononcée par la commission administrative, le directeur et au besoin le professeur entendu.

Art. 34. A la fin de chaque année scolaire, des prix consistant en livres, instruments de mathématiques, etc., pourront être décernés aux élèves qui se seront le plus distingués par leur application, leurs progrès et leur conduite.

La commission administrative règlera, s'il y a lieu, les dispositions relatives à la distribution des prix, sur la proposition du directeur.

CHAPITRE V

Budget et comptabilité

Art. 35. Le budget de l'école est proposé annuellement par la commission administrative, avant le 1er septembre.

Il est soumis à l'approbation du conseil communal, de la députation permanente et du Ministre de l'intérieur.

Le budget comprend :

a. En recettes :

- 1° La subvention de la commune;
- 2° Le subside de la province et de l'Etat;
- 3° Les produits divers;

b. En dépenses :

- 1° Les traitements;
- 2° Les sommes nécessaires à l'entretien et à l'amélioration du matériel de l'enseignement et ses collections, ainsi que les frais de distribution des prix ;
- 3° Les frais de chauffage et d'éclairage, ainsi que les menues dépenses.

Art. 36. Les sommes portées en recette au budget sont versées dans la caisse communale.

L'administration communale mandate, au nom de la commission administrative, les sommes formant l'import des dépenses évaluées au budget. Ces dépenses sont liquidées sur mandats délivrés par la commission au nom du secrétaire-trésorier, qui fournit à l'appui les quittances et mémoires détaillés, visés par le directeur pour tout ce qui concerne les dépenses portées au budget.

Art. 37. Chaque année, dans le courant du mois d'avril, les comptes de dépenses relatifs à l'exercice écouté sont rendus au conseil communal et soumis à la députation permanente et au Ministre de l'intérieur.

CHAPITRE VI

Inspection

Art. 38. Le Ministre de l'intérieur et la députation permanente de la province peuvent faire inspecter l'école, chaque fois qu'ils le jugent utile, par les personnes qu'ils délèguent à cet effet.

Art. 39. Le présent règlement sera soumis à l'approbation de la députation permanente et du Ministre de l'intérieur, et mis à exécution pour l'année scolaire 1866-1867.

CHAPITRE VII

Disposition finale

Art. 40. L'école d'architecture et de dessin, fondée à Ostende, le 12 décembre 1820, en vertu de l'arrêté royal du 15 avril 1817, est supprimée. En exécution de l'art. 6 du règlement organique, la commission administrative de cette école, a été composée de :

MM. Ch. Van Iseghem
Edm. Serruys
nommés par le conseil communal.

MM. Ch. Janssens
J.-B. Valcke
nommés par la députation permanente.

MM. H. De Coninck
D. Lanszweert
nommés par M. le Ministre de l'intérieur.

La commission qui a été installée le 15 juin 1867, a nommé président, M. Ch. Van Iseghem; secrétaire, M. Edm. Serruys et trésorier, M. H. De Coninck.

Le conseil a procédé en séance du 3 septembre 1867, à la nomination du personnel dont voici la composition :

Directeur, M. Emile De Brouwer,
Professeur de mécanique, id.
Professeur d'architecture et de dessin industriel, M. Gustave D'Anvers.
Professeur adjoint d'architecture, M. T.-L. Dieryckx.

Professeur de mathématiques et de construction navale, M. Randolphe Doorme.

Professeur d'arithmétique et de physique, M. François Van Rysselberghe.

Professeurs de dessin artistique, MM. Michel Van Cuyck, Antoine Van Cuyck et Charles Pavot.

Surveillant M. Jean Ackermans.

Ces nominations ont été approuvées par arrêté de M. le Ministre de l'intérieur, du 23 novembre 1867.

X X X

HET BESTUUR EN HET ONDERWIJZEND PERSONEEL :

In de "Provinciale wegwijzer" van 1871 vonden we de namen van het toenmalig bestuur en deze van de leden van het lerarenkorps terug :

Bestuur : Voorzitter : Ch. VAN ISEGHEM

Leden : Ch. JANSSENS, F. DE LORI, V. VAN DER HEYDE-DE RIDDER

Schatbewaarder : H. DE CONINCK

Professoran :

Kunst-taekening : Michel VAN CUYCK

Bouwkunde : Ch. DIERYCKX & J. OCKET (adjunct)

Nijverheidstekenen : C. D'ANVERS & A. FRANKIGNOUL (adjunct)

Geometrisch tekenen : E. VAN CUYCK & J. VAN CUYCK (adjunct)

Lineaire tekening : S. PROVOOST

Geometrie en maritieme bouwkunde : R. DOORME

Wiskunde en Physica : F. VAN RYSELBERGHE

Werktuigkunde : E. DE BROUWER

Surveillant : J. ACKERMANS.

In de "Provinciale Wegwijzer" van 1873 vinden we deze samenstelling zo goed als onveranderd terug.

Voortgaande op de "Provinciale Wegwijzers" van 1878 & 1879 kunnen we volgende veranderingen signaleren:

Bestuur : Voorzitter : L. MARYSSAEL (i.p.v. Ch. VAN ISEGHEM)

Leden : Ch. JANSSENS, H. SIMON & F. DE LORI

secretaris : C. VERHAEGHE

Onderwijzend personeel : Directeur : E. DE BROUWER

Lerarenkorps : E. DE POORTER

In 1885 zag het lerarenkorps er dan als volgt uit :

lineair tekenen : PROVOOST & DEWULF

klein plaaster : Jules VAN CUYCK

Groot plaaster : Ed. VAN CUYCK & Alph. VAN CUYCK

architectuur : J. OCKET

Industrieel tekenen : G. D'ANVERS & A. FRANKIGNOUL

schaepsbouw : FRANKIGNOUL

N. HOSTYN

(vervolgt)

Pamfletten en brochures, doorgaans dunne cahiertjes gedrukt op papier dat al te vaak broos is van gehalte en kwaliteit, zijn haast per definitie erg tijdsgebonden en, eens uitgegeven en hun doel bereikt, o zo vlug vergeten. Tja, wat nadien ermee? Ook... en zelfs in bibliotheken? De Centrale Bibliotheek van de "Université libre de Bruxelles" (F.-D. Rooseveltlaan 50, 1050 Brussel) kwam op de gelukkige gedachte om, althans van een gedeelte van het in de tienduizenden oplopende fonds pamfletten, een inventaris te laten samenstellen. Deze nieuwe reeks die "Varia Bruxellensia" heet, opent in 1982 met een eerste inventaris en wel van de hand van Jean-Pierre Devroey: "La vie politique en Belgique (1830-1950). Inventaire des "varia" conservés à la bibliothèque principale des Sciences humaines (de l'U.L.B.)" (in-4°, 29 blz.) en somt 187 brochures op betreffende het "politieke" reilen en zeilen in België, van 1830 tot 1950. Wij scherpten onze pen toen wij een paar geschriften van kleine omvang aantroffen die de liberale politicus schreef over een in zijn tijd actuele kwestie. De naam Adolf Buyl (Volksvertegenwoordiger te Oostende van 1900 tot 1929) komt nu nog vaak op de lippen van de Oostendenaars, gewoon omdat hij te Oostende voortleeft in de welbekende winkelstraat in volle stadscentrum: Adolf Buylstraat. Wij schrijven nauwgezet de titelbeschrijving, voorafgegaan door de signatuur, van de twee brochures voor u naar:

- VBA   BUYL (Adolphe)
B897p   Pillage des deniers publics au profit des Couvents.
Exposé des conséquences financières du projet scolaire du
gouvernement. 29 mars 1911.
Bruxelles, Ligue de l'Enseignement, 1911, 8 p.
- VBA   BUYL (Adolphe)
B897q   La question de l'éclairage public et privé. Une loi injuste...
Ixelles, 1924, 12 p.

E. SMISSAERT

N.v.d.r. : In Stadshbibliotheek van Oostende zijn ook nog een viertal brochures van A. BUYL te raadplegen :

- BUYL, Adolphe : Een belangrijk nationaal vraagstuk : een alarmkreet!
(z.d.)
BUYL, Adolphe : Le Canal de la Lys à l'Yperlée et le port de Nieupoort
(1903)
BUYL, Adolphe : Discours patriotiques (1914)
BUYL, Adolphe : Plundering der openbare kassen ten profijte van de
kloosters : de geldelijke gevolgen van het school-
wetsontwerp der regering van 19 maart 1911 (1911).

Zowat 80 jaar geladen waren onmondige inwoners van "Le hameau Contredam niét de dupe van een inleveringscontroverse waardoor ze moeilijk hun werk konden bereiken, naar niettemin de speelbal van kat en muis om een vlotte doorgang naar hun dagelijks labeur. Het stadsbestuur van Oostende en de centrale regering wilden maar niet financieel over de brug komen inzake een korte en gemakkelijke verbinding tussen de Konterdam en wat petitiés toen werkverschaffend noemden "ce centre d'activité tres important pour la polpulation ouvrière".

Verzoekschriften waren al in 1903 niet uit de lucht. Een ervan vond ik zo sprekend inzake de sociaal-ekonomische toestand van een gehucht op Stenes grondgebied, dat ik hem niet kon achterhouden. In deze smeekbede ligt een pak sociale nood vervat.

"Aan de Heer Minister van Openbare Werken,

De ondergeteekende werklieden der gemeente Steene wonende op de wijk genoemd "Contredam" gelegen tegen de nieuwe haveninrichtingen van Oostende nemen de eerbiedige vrijheid van Uwe hooggeplaatstheid u het volgende kenbaar te maken en te vragen : Sedert meer dan 5 jaren is het grootste getal werklieden die dicht bij hun werk woonden verplicht geweest hunne woningen te verlaten die gelegen zijn te Sas-Slijkens welke onteigend werden voor het uitbreiden der havenwerken van Oostende. Sedert dien geene werkmanswoonsten meer vindende hebben zij verplicht geweest met verscheidene huisgezinnen samen in een huis te wonen die geheel ongezond en onvoldoende was voor het talrijk huisgezin die wij werklieden hebben. In dien stand van wonen niet meer kunnende blijven hebben eenigen onder ons sedert kort kleine gezonde woningen bekomen in een wijk genaamd Contredam. Ten einde ons van onze woningen naar ons dagelijksch werk te begeven zijn we verplicht driekwartuurs om te gaan uit oorzake der zijdsvaart door dewelke wij van ons werk gescheiden zijn, niettegenstaende dat onze woningen hoogstens vijf minuten afstand van ons werk gelegen zijn. Nogtans over korte tijd nog konden wij de vaart over gaan bij middel der sluisdeuren, wanneer deze gesloten waren, maar deze sedert eenigen tijd gedurende open blijvende zijn wij verplicht ieder maal om te gaan om ons naar ons werk te begeven.

De wijk "Contredam" die reeds zeer bevolkt is is de eenigste gelegen rond de haveninrichtingen waar den werkman eene gezonde en goedkoopere woning kan vinden. Uit dien hoofde nemen wij de vrijheid, Mijnhaer de Minister, van uwe hooggeplaatste welwillendheid U te vragen over dien vaart eene brug te willen laten leggen die zonder twijfel van algemeen nut zal wezen in dien volkrijken wijk. Het leggen van eenen brug over de vaart kan met weinige kosten gadaan worden aangezien de brug gelegen boven de militaire sluizen nabij den atelier der marienen afgebroken moet worden; die zou wel kunnen dienen om naar onze wijk verplaatst te worden met al haar toebehoorten..."

Bij de ondertekenaars hoorden Ch. Casteleyn, Vergaerde, Brock, Verbanck, Maackelberghe, Naert, Verplancke, J. Cloet, Vanloc, Havermate, Liseune, Ch. Bolleberghe, Gunst en Devriendt.

Kern van de zaak was wie een draalbrug op de Konterdamsluis wilde bouwen en hoe die te financieren. Gelegen op de vertakking van de Brugse Vaart, begrepen tussen de Kapellebrug te Slijkens en de handelsdokken. Die Pont de La Chapelle komt trouwens uitgebreid voor in het verhaal. Het Ministerie van Openbare Werken had de metalen val van de ophaalbrug die kwam uit de afbraak aan Stad aangeboden bij een overeenkomst van 23 oktober 1902 maar deze laatste heeft de overname nooit gewild. In de optiek van het Schepencollege zou de bouw van een verbindingsbrug moeten overgelaten worden aan de Staat, uit "Intéret général".

Op 21 december 1911 stuurt het College een brief aan hoofdingenieur Van der Schueren "qu'elle persiste à croire qu'elle n'a absolument aucun intérêt direct à l'exécution de ce travail". Van eng protectionisme gesproken. Het is niet de eerste keer in de geschiedenis dat "l'intérêt général" opbotst met "l'intérêt local". Zelfs een brouwer van de Konterdam, Jolyt, klimt in de pen wanneer hij de betrokken minister aanzoekt een salomonsoordeel te geven "qu'il faut prendre la défense d'une groupe de braves et honnêtes travailleurs". Of de eminentie travaillistisch dacht heb ik niet kunnen achterhalen; toch is hij bereid een groot deel van de onkosten voor zijn departement te nemen. Welke vaart het daarna allemaal heeft genomen, kun je zelf vergewissen wanneer je een fietstocht maakt onder de duiker van de spoorweg te midden een desolaat industrieterrein dat dringend aan economische reconversie toe is... niet alleen voor de huidige Konterdannars.

Ivan VAN HYFTE

BOEKBESPREKING : André VAN CAILLIE, Oud Oostende in beeld, Oostende (eigen beheer),
----- 1983

Over het nut en de historische waarde van fotoalbums genre "... van toen" of "... in oude prentkaarten" zijn de meningen verdeeld.

Velen menen er een louter commercieel inspelen op de nostalgische sentimenten in te zien. Toch kan men moeilijk ontkennen dat op dié manier heel wat uniek historisch-topografisch-iconografisch materiaal gemultipliceerd wordt en aldus voor een breder publiek toegankelijk gesteld. Wat dan ook weer zijn waarde heeft, zeker wat Oostende betreft, -en stad die erg zwaar door oorlogsfeiten en blinde bouwpromotie werd aangetast.

Zopas verscheen André VAN CAILLIE'S "Oud Oostende in beeld", een album met 200 foto's, opnamen gaande van 1863 tot de jaren van het interbellum. (Uitgave in eigen beheer; prijs : 950 fr.)

Het betreft in hoofdzaak originale foto's, slechts waar nodig aangevuld met (erg zeldzame) prentkaarten, alle voorzien van een korte tekst.

In zijn selectie liet de samensteller de iconografische zeldzaamheid van bepaalde opnames primeren op de foto-esthetische kwaliteit, een standpunt dat we - gezien de aard van het boek - kunnen bijdragen. Uiterst boeiend zijn o.m. de havengezichten uit de jaren 1860, gezichten op de verdwenen Babylonestraat, het I° Kursaal, de verdwenen Vuurtorenwijk, de omgeving van de oude Sint-Pieterskerk.

"Oud Oostende in Beeld" is een welkome aanvulling op de erg populaire deeltjes van Y. VYNCKE'S "Oostende in oude prentkaarten" die op een ruimer publiek mikten. VAN CAILLIE stelt met zijn album vooral de meer veeleisende geïnteresseerden van het oude Oostende tevreden.

Verzorgde uitgave, helaas zonder index.

N. HOSTYN

Zijn optreden in de Oostendse Gemeenteraad (1904-1911) (2)

Zitting 9 - 3 mei 1904   Baden, Kursaal, Theater

Het muisje van de vorige zitting heeft een staartje. De Bestendige Deputatie heeft het besluit van 26 april jl. (nl. het aanvaarden van het bod van Marquet-Stocq) niet goedgekeurd. Nu stelt de president voor een nieuwe aanbesteding uit te schrijven.

A.S. is het daar niet mee eens. "Alleen de offerte van de Lannoy is regelmatig. Ze waigeren is partijdig handelen. Dat voorstel van 't College kan zware gevolgen hebben en kan leiden tot mislukking want de inschrijvers kunnen zich akkoord verklaren ten nadele van de Stadskas. Ik staun geen favoritisme. Wat is vrees, wil ook de Bestendige Deputatie vermijden, want zij raadt geen nieuwe aanbesteding aan".

De voorzitter schiet uit : "Die taal duld ik niet langer. De heer Stracké mag niet vooruitlopen op de bedoelingen van de Deputatie. Ons besluit van 26.04 is afgekeurd. We moeten dus tot een nieuwe aanbesteding overgaan".

A.S. verdedigt zich tamelijk zwak. "En als de Lannoy niet meer inschrijft..." - "W-et u dat al?" onderbreekt schepen De Cock hem - "... dan verliest de stadskas honderdduizenden", besluit A.S.

Daarna leest A.S. een telegram voor van Marquet aan de Lannoy. Deze wordt uitgenodigd te telegraferen naar de burgemeester van Oostende : dat hij afziet van de toewijzing, zodat Marquet de concessie goedkoper krijgt.

A. Chenot vraagt ironisch of A.S. lid is van de geheime politie. De voorzitter roept A.S. tot de orde : "Dat hoort niet tot ons debat en gaat alleen de twee concurrenten aan. A.S. moet de discussie bij 't voorstel van 't College houden".

J. Laroye helpt A.S. uit de penarie. "Ik versta het verzet van de heer Stracké niet. Het besluit van het College stelt een minimum bod vast. De stad kan dus nog een gunstiger offerte krijgen".

A.S. grijpt de reddende plank : "Bevat dat besluit die bepaling?". Na het bevestigende antwoord van de voorzitter zegt A.S. in te stemmen met het voorstel van het College.

Zitting 10 - 10 mei 1904

A.S. is aanwezig en hoort dat Marquet-Stocq de hoogste offerte hebben gedaan : 600.000 (tegen 532.000 voor de concurrent). Maar hij neemt het woord niet.

Zitting 11 - 7 juni 1904

Drinkwater

Na een discussie over het probleem van het drinkwater - waarvoor een commissie opgericht is - vraagt de voorzitter of er nog leden willen deel uitmaken van die commissie. A. Stracké en A. Chenot geven zich op.

Raadzaal

Daar krijgt A.S. het woord. Na de inlichtingen hem verstraakt door de burgemeester, trekt hij de interpellaties, die hij aangekondigd heeft, in, met uitzondering van die over de raadzaal. Deze moet beter geschikt worden, zegt hij, zodat de raadsleden en de pers de sprekers behoorlijk kunnen verstaan.

Voddenopkopers

In verband met het politiereglement protesteert A.S., een beetje later, tegen het ergerlijk lawaai van sommige voddenopkopers die van 6 uur 's morgens vreselijk te keer gaan. Alle inwoners klagen erover. Hun bedrijf zouden ze niet mogen beginnen vóór 9 uur.

De voorzitter antwoordt : "We zullen het politiereglement toepassen dat zegt : vanaf 8 uur. Die kleinhandel kan men nochtans niet verbieden. Knechten en meiden halen er een beetje profijt uit".

Zitting 12 - 12 juli 1904   Legaat Dutremez

Mevr. We L. Dutremez-De Bal heeft een legaat van 50.000 fr geschonken aan de burgerlijke Godshuizen.

A.S. haakt daarop in. Daar de schenkster geen voorwaarden heeft gestipuleerd, stelt hij voor het bedrag te gebruiken voor de inrichting van een kraamkamer. Dat is onmisbaar in Oostende en het bestaat in minder belangrijke steden. De dokters hebben dat al herhaaldelijk gevraagd.

Hij denkt dat raadslid Dr. I. Pleyn de eerste zal zijn om hem te steunen.

Verder, zegt A.S., is er in het hospitaal van een stad van 42.000 inwoners een dienst van internen nodig. De toegewijde zusters verdienen alle lof maar een nachtintern is hier vandoen.

Zitting 13 - 26 juli 1904   Bijkomende werken Sint-Pieters-en Paulus

Er moet gestemd worden over het al dan niet terugzenden naar de commissie (Openbare Werken) van het rapport van de kerkfabriek van Sint-P. en P., over werken aan en in de hoofdkerk. Stemmen ja : 11 leden, neen : 13 waaronder A.S.

Houtstapels

Op dezelfde zitting is er spraak van taksvermindering voor het bezetten van gemeenteterreinen door houtimporteurs.

Bij die gelegenheid vraagt A.S. aan het College die houtstapels bij de landingskaai weg te nemen om ongevallen te voorkomen.

N.B. Dat hout was een oud zeer. Al jaren lag het daar want A.S. had het twee keer gesignaleerd in de Handelskamer. Eerst in zijn rapport (II) over 1900, op de bijeenkomst van 15 januari 1901. Daarna op de zitting van 16 juni 1903. (cf. De Plate, XIIe jg., nr. 4 april en Nr. 5 mei).

Zitting 14 - 6 september 1904   Bedrijfsbelasting op familie-pensions

Raadslid H. Van Graefschep verklaart dat niet het gemeentebestuur maar het Ministerie van Financiën een bedrijfsbelasting voorziet voor houders van familie-pensions en verhuurders van gemeubileerde kamers, en dat op verzoek van A.S., president van de Hoteliersbond.

"Inderdaad", zegt A.S., "Als president van de Oostendse Hoteliersbond heb ik stappen gedaan bij de Minister van Financiën om familie-pensions evengoed te belasten als de hotels. De leden van de Hoteliersbond beklagden zich over de concurrentie van die pensions, zonder dat die belast zijn. Ik was niet van hun mening maar zij waren in de meerderheid en als president heb ik hun verzoek ingewilligd. Maar er is nooit spraak van geweest ook verhuurders van gemeubileerde kamers te treffen".

Op deze zitting zorgt A.S., verstrooid of niet geïnteresseerd, voor hilariteit.

In zijn rapport wijst schepen Van Glabbeke erop dat de kerkfabriek 1538,13 fr meer subsidie vraagt. Verder is er een uitgave van 100 fr voor werken aan de pastorie, en een van 275 fr voor de installatie van de nieuwe pastoor. Voor de eerste uitgave wil de schepen meer details, te meer daar vorig jaar de pastorie gerestaureerd werd tot voldoening van de pastoor. (N.B. : dat was P.B. Van Dromme, pastoor van Mariakerke 1898-1903). Voor de tweede uitgave (275 fr) is niets voorzien in het decreet van 30.12.1809 (N.B. : die nieuwe pastoor was J. Bossuyt ingehuldigd op 14.01.1904). Voor de dekanale bezoeken kan geen 100 maar 75 fr worden toegestaan, zoals voor de O.L.V.-kerk (Hazebras). Verder meent de schepen dat subsidies voor een tweede kapelaan moeten verworpen worden omdat het gemeentebestuur het nut van een tweede kapelaan nog niet erkend heeft.

Tenslotte stelt de voorzitter voor over dat rapport van Van Glabbeke te stemmen. 19 leden keuren het goed; 3 stemmen ertegen en 1 onthoudt zich : A. Stracké. Gevraagd naar zijn motieven antwoordt hij : dat hij niets van de discussie begrepen heeft !

Drinkwater

Op dezelfde zitting zegt de voorzitter dat hij een brief ontvangen heeft van de heer A.S. waarin deze zegt dat hij wil interpellieren over het drinkwater. Waarop krijgt A.S. het woord voor een heel korte tussenkomst.

In zijn nummer van 17 september, zegt A.S., publiceert een lokaal blad (N.P.: Le Carillon) het bericht dat het probleem van het drinkwater opgelost is want dat de stad binnenkort Bockwater krijgt. "Ik wou graag weten in hoeverre dat juist is", besluit A.S.

De voorzitter antwoordt nuchter : "Het College bestudeert nu een voorcontract met de internationale distributiemaatschappij".

Zitting 16 - 11 oktober 1904

Leurhandel

Volgens een ministerieel schrijven moet het politiereglement op de leurhandel onderscheiden worden van de taksverordening daarop. In dat verband stelt A.S. voor de taks op de venters te verhogen. Ze doen veel kwaad aan de lokale handel.

De voorzitter ontuchtert A.S. "In de meeste gevallen is die taks lager dan in Oostende. Een verhoging zal niet goedgekeurd worden".

Drukwerk en bureaubenodigheden

Even later neemt A.S. weer het woord. "Het stedelijk budget voor 1904 voorziet 15 à 20.000 fr voor drukwerk, bureaubenodigheden, enz. Werd hiervoor een aanbesteding gehouden? In negatief geval stel ik voor dat te doen in het belang van de gemeentefinanciën".

De president antwoordt zakelijk : "Er is een beperkte aanbesteding voor 't drukken van het gemeenteblad, het jaarverslag en de bestekken van het bureau van Openbare Werken. Voor bepaalde leveringen is een aanbesteding mogelijk. We zullen met de vraag van de heer A.S. rekening houden".

Stedelijke gebouwen

Daarop nieuwe interpellatie. "Ik wens te weten", vraagt A.S. "of onze stedelijke gebouwen allemaal verzekerd zijn. Ik schat ze op 12 à 15 miljoen zodat het de moeite waard is ze te verzekeren tegen brand".

Terzelfdertijd wenst hij erop te wijzen dat het nodig is het brandweerpersoneel aan te vullen. Bij een geweldige brand zou het prachtig materieel van de stad niet kunnen gebruikt worden wegens gebrek aan manschappen. De stad zou daarvoor zedelijk verantwoordelijk gesteld worden.

A.S. herinnert er ook aan hoe nodig het is een nieuwe brandweerkazerne te bouwen. De huidige zou het vermeerderd personeel niet kunnen herbergen.

N.B. De praktische A.S. kon hier met kennis van zaken spreken. Hij had zijn eigen brandweerbrigade samengesteld uit leden van zijn personeel. Bij de grote kerkbrand van vrijdag 14 augustus 1896 was hij dadelijk ter hulp gesnel en had (volgens Le Carillon van 18.08.1896) bijgedragen tot het vrijwaren van het grafmonument van Koningin Maria Louisa. L'Echo d'Ostende - die A.S. niet zo gunstig gezind was - vermeldt A.S. helemaal niet in verband met dat bluswerk. Stracké zelf steekt in zijn autobiografie (januari 1926), met overdrijvende ijdelheid, resoluut die pluim op zijn hoed... "c'est grâce à moi que le monument de la reine Marie-Louise a été préservé en le tenant pendant toute la durée du feu sous eau avec ma pompe à incendie par mes hommes et mon matériel".

Ook in zijn gemeente was hij al een paar keer de brandweer bijgesprongen, nl. op 23 oktober 1899 bij een brand in de haringrokerij van Rau, Ooststraat, 57 (cf. Le Carillon, 24 okt. 1899) en op 12 oktober 1904 bij suikerbakker Th. Parrein, Ooststraat, 46. Hierbij was A.S. opgetreden in zijn uniform van commandant (cf. Le Carillon, 13 okt. 1904).

Terug tot de raadszitting. Raadslid A. Chenot tast de interpellatieprocedure aan. "De heer A.S. heeft hier twee andere kwesties opgeworpen : uitbreiding van de brandweer en de bouw van een nieuwe kazerne".

"Die hangen samen", zegt A.S.

A. Chenot weer : "De plannen voor een nieuwe kazerne zijn al een paar jaar gedgekeurd. Er is nog geen aanbesteding wegens geldgebrek."

A.S. op zijn beurt : "Dat betekent niet dat de nieuwe constructie niet nodig is".

Nu komt de president tussen : "Ons korps is goed georganiseerd. Het aantal brandweperlui is voldoende. Het is nu geen geschikt moment voor een kostelijke nieuwbouw".

Van Glabbeke vraagt hoeveel brandweperlui er nog nodig zijn.

"Vijftien", antwoordt A.S.

Raadslid A. Dumon valt A.S. bij en meent dat men zo gauw mogelijk werk moet maken van de nieuwe kazerne.

Sloppen

En tenslotte heeft A.S. het over de sloppen in de Aartshertoginstraat en in de Serruyslaan. Die krotten, zegt hij, moeten weg om de hygiëne en de publieke zedelijkheid. Voor dat saneringswerk moeten de nodige kredieten voor onteigening aangevraagd.

De president antwoordt dat het slop in de Aartshertoginstraat binnen kort verdwijnt. In dat in de Serruyslaan (N.B. : hiermee is waarschijnlijk het Babylonestraatje bedoeld) staan slechts 4 of 5 huizen, goed onderhouden.

A. Chenot merkt een beetje verijng op : "A.S. zwijgt over de miserabele sloppen in de Sint-Franciscusstraat".

A.S. antwoordt : "U had anders kunnen danken dat ik uit eigenbelang spreek".

A.S. berijdt weer een ander stokpaardje : publiciteit.

In mei volgend jaar (nl. 1905 : de 75e verjaardag van de Belgische onafhankelijkheid) zullen het Nieuw Theater, de Nieuwe kerk (St.-P. n P.) en ook de nieuwe havenwerken klaar zijn.

A.S. wenst te weten of het College al bezig is met de organisatie van de feestelijkheden. Moet er geen speciale commissie benoemd worden? Welke feesten worden er gehouden ?

Het is dringend noodzakelijk dadelijk grote publiciteit daarrond te voeren om de vreemdelingen te lokken. Te meer daar, door het vaststellen van de datum van inwijding, de aannemers verplicht zijn op tijd klaar te komen.

"Kan het College geen subsidies loskrijgen van Staat en Provincie en die feesten vastleggen op de eerste dagen van juni ?", vraagt hij nog.

Als A. Hamman en ook de voorzitter meedelen dat voor patriottische feesten alleen de provinciehoofdplaatsen een toelage genieten en dat Oostende het dus met eigen middelen moet rooien, dringt A.S. er nog eens op aan op tijd publiciteit te voeren.

A.S. houdt zijn zoveelste interpellatie die weer niet tot zijn voordeel afloopt.

Hij heeft, zegt hij, verscheidene brieven van vreemdelingen ontvangen die hem vragen wanneer de trekking van de tombola van de Expo van de damesmode zal plaats vinden. "Sommigen zijn erg ontvreden over het voortdurend uitstellen daarvan op grond van uitvluchtsels. De faam van onze stad eist een trekking binnen korte tijd. De heer Devriese, beheerder van de Expo en directeur van de Tombola, met wie ik over die klachten sprak, zei me dat hij er heel bundel had. Dat is geen antwoord". A. Chenot valt scherp uit: "A.S. brengt hier personen te bard. Daarom vraag ik de zaak te bespreken in geheime zitting".

A.S. pareert de slag. "De tombola staat onder de auspiciën van het stadsbestuur. Ik mag me hier dus wel tot dat bestuur richten!".

Nu legt schepen De Cock A.S. het vuur aan de schenen. "Ik zetel in de commissie die de tombola controleert en verzoek de heer Stracké mij de klachtenbrieven die hij uit Duitsland ontvangen heeft te overhandigen om ze te beantwoorden".

A.S. laat er één zien. "Dat zijn geen "verscheidene brieven", merkt De Cock op.

"Men heeft me van verscheidene kanten geschreven", beweert A.S.

"Dat moet u bewijzen", repliceert De Cock. "Daarbij, niet het gemeentebestuur maar de speciale commissie is hier verantwoordelijk. Die had de heer A.S. moeten aanspreken. Daarbij, A.S. kent goed de moeilijkheden die de vertraging veroorzaakt hebben. Hij die altijd zo doortastend lijkt te zijn, is het hier niet. Hij had ons al lang in staat kunnen stellen te antwoorden op de vragen die hij zegt ontvangen te hebben. Het verwondert me dat hij dat niet gedaan heeft, in 't belang van de vreemdelingen, en dat hij nu de stad aansprakelijk stelt".

A. Chenot schiet een puntig pijltje af : "Mr. Stracké fait de la parade" (m.a.w. hij pronkt graag).

A.S. verdedigt zich zo goed als hij kan. "Het patroonschap van de stad staat voluit op de biljetten. Verder wordt er geen datum van trekking vermeld. Mag ik dan niet vragen wanneer dat zal gebeuren? Dat is toch geen blijk van wantrouwen!"

De Cock chargeert weer. "Om zijn klanten te voldoen had A.S. zich kunnen richten tot de bevoegde instantie. Hij heeft hier alleen maar de aadacht willen trekken en de stad aanvallen die niets met de zaak te maken heeft. De speciale commissie heeft haar plicht gedaan.

De trekking vond nog niet plaats omdat een exposant, van wie men prijzen gekocht had, zich niet aan het reglement onderwerpt. Die vertraging is zeer onaangenaam, maar de schuld ligt niet bij de organisatoren van de tombola. Onze adviserende advocaat heeft de zaak in handen. Over enkele dagen komt er een oplossing en nog vóór het einde van het jaar gebeurt de trekking".

A.S. een beetje verdeasdigd : " 't Is alles wat ik vraag".

De Cock, hardnekkig : "U had u tot de commissie van toezicht moeten richten en er geen politieke kwestie van maken".

A.S. : "Dat heb ik niet gedaan".

En A. Chenot draait het mes in de wonde. Hij herhaalt een daareven gebruikte uitdrukking : "M. Stracké a voulu faire de la parade". Hij voegt erbij : "En zoals bij ieder van zijn talloze interpellaties heeft hij een open deur ingetrappt".

De Cock wil het volle pond. "A.S. was trouwens van alles op de hoogte vóór hij hier kwam".

A.S. verweert zich nog : "Dat is vals".

De Cock : "Ik zal de persoon noemen die u op de hoogte gesteld heeft. Af en toe doet u of u van niets weet".

Daarop verklaart de voorzitter het geschil voor geïndigd.

Zo werd dat voor A.S. zo bedrijvig eerste jaar besloten met een tegenvaller. Het ging hem niet altijd voor de wind wegens zijn gebrek aan ervaring en aan soepelheid. Ook wegens onvoldoende dossierkennis gepaard met een zekere voortvarendheid. Speelde hier ook een latente vijandschap tussen hem en het stadsbestuur mee? In de Handelskamer had hij, herhaaldelijk en vinnig, op de laksheid van de stad in zake publiciteit gewezen (o.a. op 17.06.1902 en op 16.06.1903). En wellicht, had hij, vertrouwend op zijn aanzien en zijn relaties, van zijn optreden in de gemeenteraad meer succes verwacht.

(wordt voortgezet)

G. BILLIET

"VOORJAAR AAN ZEE", NIEUWE DICHTBUNDEL VAN P.G. BUCKINX, VERSCHENEN

Ik meen, dat ik in ons tijdschrift, jaargang 1980 of 1981, het nakende verschijnen aankondigde van "Voorjaar aan zee", de nieuwste dichtbundel van Pieter Geert Buckinx (1903°). Niet als afzonderlijke uitgave in de handel gekomen, maar wel opgenomen in zijn "Verzamelde Gedichten" (Pavaren, Orion-Collectie, 1982, 8°, 295 blz., 750 F.), met een inleiding door de criticus Rudolf van de Perre en opgenomen in de reeks "De Gulden Veder". De onuitgegeven en hier voor het eerste gepubliceerde bundel kreeg de titel "Voorjaar aan zee. 1975 - 1980. - Mariakerke - Valdemosa. Onuitgegeven gedichten" (blz. 257-280). Buckinx heeft de gewoonte aangenomen om, ieder voorjaar opnieuw, te Mariakerke te verpozen met zijn vrouw. Heerslag van dit trouwen en gezamenlijk verblijf aan onze kust zijn volgende gedichten : "De zilverkrans der muwen", "Zilboten van zilver", "ensor", "Nachtvissers varen uit", "Op het terras van teatroom North" en nog enkele andere verzen.

E. SMISGAERT

(ref. : DE PLATE, 12 jaargang, nr. 10, oktober 1983, blz. 83/206 tot 83/211)

Een lange opsomming van namen in een Heemkundig tijdschrift wordt niet steeds door alle lezers wild enthousiast onthaald. Toch zijn er heel wat personen in geïnteresseerd.

Eerst en vooral is de vereniging van de groep in een bepaald verband, de aanleiding daartoe, hun doelstelling en hun werking als een volkskundige uiting, van belang voor de lokale geschiedenis.

Hun vorm van verenigen geeft een maat van sociale inzet en beweging in een meer of minder ver afgelegen tijdperk.

De lijst zelf is van belang op sociaal-economisch gebied, omdat het in dit geval bv. een idee geeft hoeveel muzikanten er op dat ogenblik in de stad waren; hoe de verdeling mannen-vrouwen was en hoe de verdeling was over de verschillende instrumenten. Ook familiekundig zitten er voor zeer veel personen interessante gegevens in. Gegevens waarmee een familiegeschiedenis kan gestoffeerd worden.

Nog een ander aspect reserveer ik voor het laatste. Onlangs was ik op bezoek bij de heer Jacques ASAERT (80 jaar) in zijn tijd een niet onverdienstelijk schilder (1) leerling van Meester Jan DE CLERCK en tot in de vijftiger jaren een gekend Oostends beroepsmuzikant en uitbater van het Laiterietje (2).

De heer ASAERT was opgetogen over de lijst die in ons tijdschrift verschenen was. Met uitzondering van een vijftal had hij de meer dan 200 (216) muzikanten die op de lijst voorkwamen persoonlijk gekend. Hij wist ons te vertellen dat van de 211 muzikanten die hij gekend had er nog een kleine dertigtal in leven waren.

Tot meerdere informatie citeren we ze even zoals de heer ASAERT ze ons gaf :

ASAERT Jacques	MOREAUX Gilbert
BOEDT Maria	MOUQUE Georges
BRUNEEL Leopold	PIETERS, Louis
CORSELLIS Florimond	VAN BRANTEGHEM Louis
DEBARSE Leo	VAN BRANTEGHEM Lucie
DEBATTY Marcel	VAN DUYVER Henri
DECOCK Robert	VAN THUYNE Gentil
DECOCK Nelly	VANHOUTTE August
DEPOPLIMONT Paul	VAN MAELE Maurice
HEINDRICKX Romain	VAN MAELE Julie
HOORNAERT Augusta	VAN WIJNSBERGHE Raymond
JANSSENS Henriette	VAN STEENLANDT Henri
LAUWERS, Gaston	VAN WIJNSBERGHE Mms
MATHIJS Christophe	ZANDERS Emile

Het syndicaat werd in het begin van de vijftiger jaren ontbonden. Dit correspondeert met het tijdstip waarop de grote traditionele syndicaten hun doorbraak kenden.

J.B. DREESEN

(1) N. HOSTYN wijdt in een van de volgende Plate-nummers een bijdrage aan de heer J. ASAERT.

(2) De Plate, 12d- jaargang, Nr. 1, jan. 83, blz. 83/4

Was het orgaan van de Oostendse toneelkring 'Hendrik Conscience's Vrienden', dat vanaf jaargang 6 (1935) een algemeen literair tijdschrift is geworden, waarin gedichten van o.a. Johan Daisne (1912-1978) en Karel Jonckheere (°1906) zijn opgenomen. Lode Monteyne (1866-1959) verzorgde de toneelkroniek, Harman Thiery (ps. Johan Daisne) de filmkroniek en K. Jonckheere stond in voor de literaire kroniek. Een gedetailleerde ontsluiting van dit tijdschrift, althans voor de jaargangen 6 (1935-1936) tot en met 9 (1938-1939), is in druk beschikbaar en werd gemaakt door de bibliografen Dr. Robert Roemans en Dra. Hilda van Assche. Zij is, nader omschreven, te vinden in hun "Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften", reeks 1 : 'Vlaamse literaire tijdschriften van 1930 tot en met 1958', aflevering 5; 'De tijdschriften opgericht vóór 1940' (Hasselt, 1962), blz. 149-163.

Frank Edebau, de latere stadsconservator, nam te dien tijde het redactiesecretariaat waar en gaf, op vraag van Roemans Van Assche, volgende verduidelijking over de ondertitel van dit toch wel merkwaardig, vooroorlogs tijdschrift :

" (...) 'Voetlicht', zesde jaargang, is inderdaad in die vorm en dat formaat de eerste jaargang. Het is een voortzetting van een vroegere publikatie die het orgaan was van de lokale toneelvereniging 'De Hendrik Conscience's Vrienden', waarin de te spelen stukken werden aangekondigd, voorzien van een commentaar alsmede de rolverdeling e.d.m. Deze periodiek werd gestuurd aan al diegenen die een abonnement hadden op de vertoningen. De zesde jaargang van 'Voetlicht' werd dus uitgegeven door de toneelkring 'Hendrik Conscience's Vrienden'. Vanaf november 1936, d.w.z. na de ontbinding van bovengenoemde toneelkring werd 'Voetlicht' uitgegeven door 'De Vrienden van het Nederlands Toneel', vereniging die opgericht werd om te Oostende vertoningen van de K(oninklijke) N(ederlandse) S(chouwburg) te organiseren."

De lijst van de medewerkers telt namen die nu nog vertrouwd in de oren klinken. Denk maar aan figuren als : Raymond Brulez, Pieter-Geert Buckinx, Gaston Duribreux, Fred Germonprez, August van Houtta, Richard Minne, Ary Sleeks, Julia Tulkens, Jan Vercammen, Ferdinand Vercnocke ...

En op welke drukkerij deed men beroep ? Drukkerij Cedem (Oostende) voor jaargangen 6 en 7; drukkerij Van Kerschaver (Knokke) voor jaargang 8 en drukkerij van 'Het Visscherijblad' voor de laatste jaargang, het negende.

Vermelden we tenslotte nog dat "Voetlicht" te raadplegen is in de Stadsbibliotheek van Oostende.

Emiel SMISSAERT

ENSORIANA

Nog wat recente publicaties nopens James ENSOR, kunstschilder :

1. Een 9 blz. lange bijdrage over ENSOR n.a.v. de retrospectieve te Zürich (20 mei 31 juli 1983) verscheen in het tijdschrift "Kunsthau Zürich", mededelingsblad van het "Zürcher Kunst-Gesellschaft" (1983/N° 2).
2. Leo DE HAES, The Ensor, my friend, is blowing in the wind, in Humo, 22 september 1983. (interview met Jean BUYCK, conservator Kon. Museum voor Schone Kunsten Antwerpen).
3. Freddy DE VREE, James Ensor - zijn intrede in Antwerpen, in Kunst- & Cultuur-agenda (Brussel, P.V.S.K.), 16, 1.10.1983.

N.H.

Bij een wandeling in het Koningspark - deze heerlijke oase van rust waar zelfs het gerucht van de voorbijrijdende tram verstomd - zal het opvallen dat er door de tand des tijds gehavende beelden tussen de ontbladerde bomen te bespeuren vallen. Het dichte lofer tijdens de zomer onttrekt enkele van die beelden zelfs totaal van ons gezichtsveld.

Er zijn vier beeldengroepen waarop zich telkens drie jongetjes bevinden met of zonder vleugels. Het zijn putti's en ik veroorloof mij hieronder ervan een beschrijving te geven, wat de gewillige lezer gedeeltelijk zal kunnen controleren met de op pagina 18 bijgevoegde foto's. Van elke verzameling zou immers iedere zijde dienen gefotografeerd om een volledig beeld te krijgen.

1e groep (bij muur Koninginnelaan)

- a) blaast in hoorn,
- b) houdt krans vast,
- c) knielt - heeft pijlenkoker en houdt bloemen vast.

2e groep (naast 1e groep)

- a) kijkt omhoog,
  - b) zit,
  - c) kijkt in de verte.
- b en c houden schelp vast

3e groep (nabij wandelweg)

- a) buigt voorover,
- b) zit op gans,
- c) houdt krans boven 't hoofd.

4e groep (midden bosje)

- a) houdt rozen vast,
- b) houdt fakkel in de hoogte,
- c) met bloemen van linker schouder tot rechter hand.

Deze onbeweeglijke figuren te midden van de steeds wisselende natuur hebben mijn belangstelling opgewekt en zo ben ik tot enkele vragen gekomen. Wat stellen deze putti's voor? Wie is de beeldhouwer? Wie is de eigenaar? Hebben ze kunstwaarde?

Bij mij rees de hoop dat langs dit proza om, veel lezers van De Plate en andere geïnteresseerden even hun wandeling langs het Koningspark zullen leiden en aldus met mij van oordeel zullen zijn dat die beelden verdienen opgekalafaterd en daar zeker slecht geplaatst zijn.

Moest ik in die kwestie beslissingsmacht hebben dan zou groep nr. 1 een betere plaats krijgen in 't park, zou groep nr. 2 verhuizen naar het nu ontoegankelijk grasperk naast het standbeeld van Leopold II en de overige naar het grasperk van de Koninginnelaan naast de zwemkom. Wat een nieuwe attractie voor Oostende en mikpunt voor fotografen!

Wie zal mijn vier vragen beantwoorden en welke autoriteit zal zich deze zaak aantrekken, dat is mijn uiteindelijke bekommernis.

André VANDENAUWEELE

PUTTI'S IN HET KONINGSPARK

Op 28 mei 1831 besliste het Nationaal Congres om de gemeenten die zich gedurende de onafhankelijkheidsstrijd verdienstelijk gemaakt hadden te belonen.

Elke gemeente of stad die vrijwilligers stuurde of op enerlei wijze bijgedragen had tot het welslagen van de revolutie zou een erevaandel ontvangen.

Op 28 september 1831 werd te Brussel met dit doel een commissie opgericht die samengesteld was uit leden van de Commissie voor Nationale beloningen enerzijds en negen congresleden anderzijds. Zij werd belast met het toekennen van de vaandels en duidde een hondertal steden en gemeenten aan. Ook de stad Oostende werd aangeduid. (1)

In het besluit van 15 september 1832 drukte de koning de wens uit om de vaandels persoonlijk aan de gemeentelijke autoriteiten te overhandigen. Een afvaardiging samengesteld uit de burgemeester, schepenen of notabelen en oud-vrijwilligers van 1830 begaf zich naar de hoofdstad om het embleem in ontvangst te nemen. De plechtigheden waren voorzien op 27 september, wat samenviel met de herdenking van de septemberdagen.

De erevaandels

De afmetingen van deze zijden vaandels, afgebiesd met een driekleurige franje, bedragen 130 cm op 120 cm. Elk vaandel draagt de vermelding "A LA COMMUNE (LA VILLE) DE..... LA PATRIE RECANNAISSANTE".

Deze vermelding is voor alle gemeenten in het Frans. Rondom het vaandel zijn eikebladeren aangebracht en in het midden prijkt het getal 1830 omringd door eenlauerkrans. Al deze versieringen zijn in goudborduursel. De vlaggestok is uit zwartgevernist hout en voorzien van een rechthoekige kopstuk waarop een vergulde Belgische leeuw prijkt. Rechtopzittend houdt hij in de voorste klauwen een piek, met daarop een vrijheidsmuts. Op het kopstuk staat aan de ene zijde de vermelding "LIBERTE" en op de andere kant het jaartal MDCCCXXX gegraveerd.

Opvallend en eigenaardig is het feit dat de kleuren horizontaal geplaatst zijn, rood bovenaan, zwart onderaan, geel in het midden. Inderdaad, oorspronkelijk had ons nationaal embleem die schikking. Een besluit op 23 januari 1831 door Voorlopig Bewind uitgevaardigd, besliste tot hen verticale schikking van de kleuren. Het lijkt misschien eigenaardig dat men in 1832 tegen dit besluit in heeft gehandeld bij de vervaardiging van de erevaandels. Vermoedelijk wilde men de herinnering aan de "eerste Belgische vlag" zoals die op 26 augustus 1830 gehesen werd op het stadhuis van Brussel, bewaren.

De uitreiking van de vaandels:

Het verslag in het Belgisch Staatsblad verhaalt de gebeurtenissen vandonderdag 27 september 1832 op volgende wijze: "Op deze dag, twee jaar geleden, luidde voor ons land het uur van de bevrijding. De Hollanders, goed gewapend, uitgerust met artillerie en voorzien van een onuitputtelijke voorraad munitie, hebben het onderspit moeten delven voor onze dappere vrijwilligers, die slechts bewapend en ordeloos ten strde trokken, met als enig motief de liefde voor vrijheid en vaderland. Vandaag worden uit erkentelijkheid, in naam van het vaderland, deze nationale erkenningssteken uitgereikt aan de moedige strijders die hun leven gaven voor onze onafhankelijkheid... Dit is een nationaal feest, waarop koning en volk, één in verlangens en gevoelens, zich verenigen om elkaar te steunen en te verdedigen. Het is een feest dat België zich nog lang zal geheugen en waarop men terecht fier en gelukkig zal zijn."

In het midden van het Koningsplein te Brussel stond een tribune, versierd met de nationale kleuren, opgericht. Omheen de tribune hingen wapperende banieren met de wapens van de provincies. 's Morgens kondigden artillerie-salvo's en klokkengelui de plechtigheden aan. Om half twaalf begaven de afgevaardigden van de gemeenten evenals de invaliden van de septemberdagen die in het stadhuis samengekomen waren, zich naar het Koningsplein, waar het leger en de burgerwacht reeds opgesteld stonden. 's Middags werden de 100 vaandels door onderofficieren van de burgerwacht en het leger naar de tribune overgebracht. Een salvo van 21 kenonschoten kondigde de aankomst van de koning aan, die door de leden van de Commissie voor Nationale beloningen verwelkomd werd.

Na een korte inleiding door de heer Gendebien, voorzitter van de Commissie, hield de koning een toespraak.

De afgevaardigden werden in alfabetische volgorde bij de koning ontboden en ontvingen uit zijn handen het vaandel samen met een oorkonde die door de heer Gendebien ondertekend was. Na de uitreiking defileerden de troepen en de delegaties met de ontplooide vaandels voorbij de tribune. Om 19 uur waren alle afgevaardigden van de steden en gemeenten, de burgerlijke en militaire autoriteiten, de leden van beide kamers en de ministers samen in de galerijen van het paleis der Naties voor een schitterend banket.

Triomfantelijke terugkeer.

De afvaardiging van Oostende keerde naar huis terug op Zaterdag 29 september. Ze werden ontvangen door de stadsautoriteiten en een grote menigte even buiten de stadsbestingen dicht bij de Brugse poort. Het vaandel werd overhandigd aan de Burgerwacht van de stad (2).

Wat is er van deze vaandels geworden?

Verskillende gemeenten bezitten nog een goed bewaard en prachtig vaandel. De tand des tijds en de talloze verplaatsingen daarentegen verklaren waarom de vaandels van andere gemeenten zich in een minder goede staat bevinden. Nog andere gemeenten bezitten het vaandel niet meer en weten niet eens wat er van geworden is.

Wat is er uiteindelijk met het vaandel van Oostende gebeurd?

Bij de terugkeer uit Brussel werd het vaandel dus overhandigd aan de Burgerwacht. Wij mogen veronderstellen dat deze instelling het vaandel zal behouden hebben tot bij haar officiële opheffing in 1921. Wat er nadien mee gebeurd is, is moeilijk te achterhalen maar in 1932 vinden wij het vaandel terug in het fort Napoleon. Toen in dit jaar, op initiatief van de heer C. Loontjens, toenmalig conservator, het fort Napoleon als heemkundig museum werd ingericht kreeg het vaandel er een gepaste plaats (2). Hier ook kunnen wij veronderstellen dat het er bewaard werd tot in 1939-1940. Tijdens de mobilisatie en de daaropvolgende Wereldoorlog werd het Fort echter bezet door Belgische, Franse en Duitse soldaten, die de verzameling een enorme schade toebrachten. Slechts in 1941 kreeg het stadsbestuur toelating om wat overblijfselen te evacueren. De restanten van deze verzameling werden ondergebracht in de kelders van het Gerechtshof (3). Als het vaandel tot deze "resten" behoorde weten wij niet. In 1948 nam stadsarchivaris Frank Edebau het initiatief een klein heemkundig museum op de zeedijk, in de Koninklijke Gaanderijen in te richten. De voornaamste voorwerpen, uit de oorlog gered, werden daar tentoongesteld (4). Het vaandel was er echter niet meer bij (5).

Ofwel sneuvelde het tijdens de mobilisatie of is het gewoon gerot in de kelders van het Gerechtshof na 1941.

Opnieuw in de belangstelling

De plechtige overhandiging in 1832 van de erevaandels werd herdacht tijdens de tentoonstelling in het Koninklijk Museum van het Leger en van de Krijgsgeschiedenis te Brussel, met als thema "27 september 1830". De organisatoren trachtten een beeld te schetsen van de septemberdagen, van de eerste maanden van het onafhankelijk België en in het bijzonder van de overhandigingsceremonie van deze vaandels. De heer Paul Van den Boeynants, toenmalig vice-eerste minister en minister van Landsverdediging, nodigde voor de openingsdag de burgemeesters uit van de steden die een nationaal embleem ontvingen in 1832.

De plechtigheid ging door op 27 september 1978. Een zestigtal burgemeesters waren aanwezig (6). Wij hebben niet kunnen terugvinden of de stad Oostende vertegenwoordigd was.

Waarom geen nieuw vaandel?

Het erevaandel van Oostende bestaat dus niet meer. Maar misschien kunnen wij het voorbeeld volgen van verschillende steden waaronder Brussel, Giel en Dison. Deze steden lieten een repliek maken van het originele vaandel zodat dit symbool van vrijheid, onafhankelijkheid en eenheid van België aan de vergetelheid werd onttrokken.

Deze repliek zou een ereplaats kunnen innemen in één der zalen van het Stadhuis en ter gelegenheid van plaatselijke of nationale feesten gehesen worden. Het is tenslotte ook een aandenken aan de eerste gesneuvelden voor het vaderland.

Jean-Pierre FALISE

Bronnen

- (1) Erevaandels - 1830 (Ch. De Maere - Memo historisch tijdschrift, nr. 5-81).
- (2) Le Fort Napoleon - son histoire - le musée (C. Loontjens - L'Echo d'Ostende 1933).
- (3) Fort Napoleon... Wat doen we ermee? (J.B. Dreesen - De Plate - 5e jaargang, nr. 7 - maart 1976).
- (4) Beknopte historiek van de Oostendse Heemkundige Kring "De Plate" (J.B. Dreesen - De Plate - 8e jaargang, nr. 12 bis - december 1979).
- (5) Catalogus van het Heemkundig Museum in de Koninklijke Gaanderijen van Oostende (Oostende, Omnia, 1948).
- (6) Vox - Militair Tijdschrift (5e jaargang, nr. 34).

VRAAG :

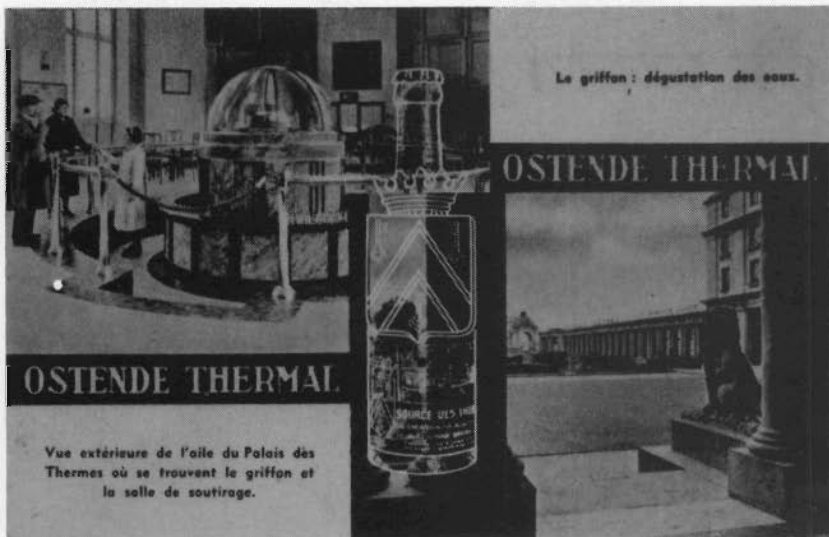
De heer Xavier TRICOT, Louisastraat 2c Oostende zoekt catalogi te raadplegen van tentoonstellingen in de galerie Studio (Adolf Buylstraat);
Vooral die van James Ensor zijn belangrijk. Het gaat om de periode 1930-1945.
Wie kan hem helpen?

LAATSTE NUMMER

Dit is het laatste nummer van "De Plate" dat onze leden voor 1983 ontvangen. Enkel zij die hun lidgeld 1984 hebben gestort zullen het januari-nummer ontvangen!

OSTENDE-THERMAL 1933-1983

Publiciteitskaart met de bron van de artesische put (352 m. diep). In 1936 "Albert I bron" genoemd.

Publiciteitskaart met de bottelmachine voor het Oostends bronwater.

EAU MINÉRALE ALCALINE
DES THERMES D'OSTENDE,
GAZÉIFIÉE

OSTENDE THERMAL

EAU IONO-RADIO-ACTIVE, ALCALINE, BICARBONATÉE
CHLORURÉE, LITHINÉE, BORATÉE-SODIQUE.

REG COM BRUX 6027

OSTENDE - THERMAL - OSTENDE

Embouteillée sous le contrôle permanent
des services d'hygiène de la ville d'Ostende.

INDICATIONS
TROUBLES
DE LA
NUTRITION
ARTHRITISME
DIATHÈSES
AFFECTIONS
GASTRO-INTESTINALES
ET GÉNITO-URINAIRES
CHRONIQUES

Het mooie flessenetiket met het Thermal Instituut er op. Het befaamde "eau d'ostende" behoort nu ook na een halve eeuw tot het verleden. Zal de bron nog eens terug werken?

Onze Anglicaanse kerk, die op 23/01/1865 werd ingewijd door Bisschop Samuel Wilberforce, heeft sindsdien de Engelse gemeenschap te Oostende trouw gediend. De oorsprong van de Engelse kerk in onze stad dateert echter van lang voordien. Vanaf 1783 werden kerkdiensten voor de Engelse gemeenschap gehouden, maar dan in verschillende gebouwen. Het ontstaan van deze gemeenschap hangt onvermijdelijk samen met de verrassende groei die Oostende kende op het einde van de 18de eeuw. Deze zeer onregelmatige groei was verbonden aan de politieke ontwikkeling van dat ogenblik en voornamelijk aan de Amerikaanse onafhankelijkheidsstrijd.

Hierdoor groeide Oostende uit van een klein vissersdorp tot een bedrijvige haven, een centrum van handel en toerisme.

In 1783, tijdens de Oostendenrijks overheersing onder Jozef II, bloeide de haven als vrijhaven. Engelse kooplieden werden hierdoor aangetrokken. Er kwamen nieuwe warenhuizen en mettertijd vormde er zich een gemeenschap van ± 2000 Engelsen die er op dezelfde manier gingen leven als thuis. Er kwamen banken en verzekeringsmaatschappijen. Er waren Engelse pubs en er werden in het theater Engelse toneelstukken opgevoerd. Maar, deze expansie was niet voorbestemd om te blijven. Met het Verdrag van Versailles en de onafhankelijkheid van de Verenigde Staten veranderden de zaken en de bedrijvigheid in de Oostendse haven slook. De Engelsen trokken weg en slechts enkele families bleven. Keizer Jozef II had echter een reeks decreten goedgekeurd die aan niet-katholieken burgerrechten en een volledige vrijheid van godsdienstoefening gaven. De alhier verblijvende Engelsen ijverden dan ook om een "chaplain" in vast verband te krijgen. Aan hun wens werd tegemoet gekomen. Zij kozen als eerwaarde, John Trevor die in een oud warenhuis werd ondergebracht dat ook dienst deed als kerk. Dit eerste begin van een Engelse kerkgemeenschap in Oostende floreerde niet omdat met de komst van de Fransen nog meer Engelsen zich terugtrokken en ook de handel met Engeland verviel. Men moest wachten tot na de nederlaag van Napoleon om de volgende stap naar een kerkgemeenschap te nemen.

Vanaf 1817 werd een "chaplain" aangesteld die Nederlands, Frans, en Engels sprak en die het leger en de Engelse inwoners van Oostende diende. De Nederlandse regering gaf toelating om de kapel van het klooster van de Witte nonnen vrij te maken van militair materiaal en te gebruiken voor de protestantse eredienst.

De Engelse inwoners van de stad vonden echter dat ze een eigen (Engelse) "chaplain" moest hebben. Hierop ging de Nederlandse regering naar enig aarzelen in. In 1829 werd de Eerwaarde heer Moses Marcus geïnstalleerd, naast de Nederlander Eerwaarde heer Van Dainse.

Na het ontstaan van het Koninkrijk België in 1830 kwam er een nieuwe bloeiperiode van Oostende. Het openen van de spoorweg tussen de badstad en Brussel werd gevolgd door het bouwen van drie mailboten om een betere dienst naar Dover te verzekeren. Het was een tijd van enorme expansie: nieuwe hotels, een casino, Engelse toeristen en ook een tijd waarin beslist werd een nieuwe kerk te bouwen voor de Engelse gemeenschap. De omgeving van het oude slachthuis in de Langestraat werd voorgesteld en de huidige kerk werd er gebouwd naar de tekeningen van Felix Laurays (die ook het stadsstation en de kerk van het Haz gras ontwierp.).

De Engelse kerk (ze werd nooit anders genoemd) werd gemeubeld met een aantal zaken uit de kapel van de Witte nonnen o.a. de communietafel, de preekstoel, de kerkbank en het orgel. Onze eerste koning Leopold I, was de Anglicaanse kerk zeer genegen en steunde haar regelmatig. Tot na de Tweede Wereldoorlog stond er een staatskerkbank die verschillende malen gebruikt werd door Koningin Victoria en andere leden van de Engelse Koninklijke Familie, als ze op bezoek kwamen bij Leopold I, oom van koningin Victoria.

Ook de Duitse keizer woonde er regelmatig, met zijn echtgenote, de eredienst bij. Bij het binnenkomen vallen onmiddellijk de Nationale vlaggen en de Standaarden van de Royal British Legion op, die aan weerszijden op de kerkmuur n hangen. In de herdenkingsnissen vind men de namen van de mannen van de Belgische Sectie van de Royal Navy, van de Brigade Piron en van het Royal Army Service Corps. Merkwaardig zijn ook de herdenkingsplaten die de raid op Zeebrugge, het zinken en bergen van de Victive, herdenken. Opvallend is ook de Godslamp, geschonken door de vroegere Chaplain, Eerwaarde heer I.E. Jones, ter nagedachtenis aan zijn vader, die met anderen van het 9de bataljon van het Welsh Regiment in 1917 te Passendale gedood werd.

Kijkt men naar boven dan ziet men het Memorialglasraam dat het Legionkenteken bevat. Dit kleine deel van een vroegere glasraam werd intact gevonden na een bomexplosie tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het nieuwe raam werd in 1962 onthuld en is opgedragen aan de herinnering van de Oostendse en Districtsleden van het British Legion, die hun leven lieten tijdens de twee wereldoorlogen.

Opvallend in deze eenvoudige kerk zijn het aantal zaken die in verband kunnen gebracht worden met de twee wereldoorlogen. Dit hoeft geen verwondering te wekken als men bedenkt hoeveel offers de Engelsen op Vlaamse bodem gebracht hebben, niet alleen in de Eerste, maar ook in de Tweede Wereldoorlog.

In de nacht van 23 op 24 oktober laatstleden is het plafond van de kerk naar beneden gekomen. De ravage die door tommen plaaster, beton en balken werd aangericht is enorm. Een deel van de zitbanken en de preekstoel werd door de brokstukken beschadigd. De zondagmorgen waren nog een dertigtal mensen op een eredienst aanwezig geweest. Men verwacht dat de kerk gedurende verschillende maanden buiten gebruik zal zijn. De erediensten die er traditioneel in de eerste helft van november doorgaan zullen gehouden worden in de Capucijnkerk. Helemaal in lijn met de opvattingen van onze huidige paus met betrekking tot de protestanten.

Laat ons hopen dat de Engelse kerk vlieg hersteld wordt en weer dienst kan doen. Zij verwelkomt iedereen die Gods woord in het Engels wilt horen.

(Naar gegevens uit CONTACT, News-sheet of the English Church).

J.B. DREESEN

Lit. :

H.J. HILLYARD : A souvenir of Ostend being an historical record of the town and the English Church (Ostend, Unitas, 1935).

Robert HOSTYN : Oostendse orgels : Anglicaanse kerk
In De Plate, 1983, nr. 12, p. 66-67

LIDGELD 1984

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Heemkundige vereniging "DE PLATE" is voor 1984 vastgesteld als volgt :

Aang-sloten lid :	300 fr.
Stunend lid :	500 fr.
Beschermend lid :	1000 fr. (vanaf)

Mogen we onze leden vragen gebruik te maken van hun hierbijgevoegd stortingsbulletin ?

O.V.

ROUWBERICHT

Met droefheid vernemen we het overlijden van de heer René LUST, die reeds meer dan 25 jaar lid was van onze vereniging.

Aan de familie Lust bieden wij onze oprechtste rouwbetuigingen aan.

A. VAN ISEGHEM
voorzitter

SEPTEMBER 1941

Maandag 8

Het afweergeschut trad in werking om 22u08 tot 3u25.

Zaterdag 20

Afweergeschut om 21u40 tot 24u30. Om 22u30 worden spring- en brandbommen geworpen op de verboden Zone van Opex. Om 22u45 werden brandbommen en 3 springbommen geworpen op wijk Mariakerke Vier en twintig brandbommen werden uitgeworpen op straat en in huizen. De drie bommen bielen in de waide van Pintelon. Heer Vermeylan Edm. , Vereenigingstraat 8 werd licht gewond. Spring- en brandbommen viel n in de Noord Edestraat bij den heer Baillière (Bredene). Zes dooden zijn te betreuren.

Branden op verschillende hoeven werden waargenomen. De brandweer was onmiddellijk ter plaatse.

Wat later wierpen de vliegtuigen spring- en brandbommen af rond de Elisabethlaan waardoor een 5 tal huizen zijn beschadigd. Om 22u10 kwamen bommen terecht op Zandvoorde.

OKTOBER 1941

Woensdag 1

Britsche toestallen overvlogen het kustgebied. Te Oostende wierpen ze een paar springbommen af in de Steenenstraat 40 en op de achterkant van de huizen nr. 139 en 141 van de Zwaluwenstraat. De huizen in de onmiddellijke nabijheid werden beschadigd of onbewoonbaar.

De heeren Heuben en Ragebaert zijn licht gekwetst en zijn verzorgd door de L.B. mannen respectievelijk in de huizen 139 en 141 Zwaluwenstraat.

In de namiddag kwam een afdeling britsche bommenwerpers in N. Westelijke richting de stad overgevlogen. Ze lieten een vijftiental projectielen vallen op de hangars van de firma Purfina, en de houthandel Claeys verder op de magazijnen van Cattrysse-Degroote en Lannoye. Dit gebeurde om 15u40.

Alle gebouwen liepen zware beschadigingen op. Verschillende phosphoor en electroon brandbommen lokten kleine branden uit die echter spoedig gebluscht werden. Een blindganger van het afweergeschut ligt naast het magazijn van Cattrysse-Degroote. Een doode valt te betreuren : Den heer Jerome Corveleyn, geboren te Middalkerke op 10 april 1908 en wonende steenweg op Nieuwpoort 666.

Vier gekwetsten :

Vercruysse Angelus geb. Oostende 17.3.20, vleeswonde aan rechterslaap

Lievens Achiel, 10.1.20 wonende Torhoutstraat 37, aan rechterbil gewond.

Deschacht Evarist, Zerkegem 22.4.08 met vleeswonde aan hand en voet.

Cattelion Julien, geb.1920 en wonende 73 Albertlaan, diepe wonde aan rechterborst.

De bestendige ploeg was onmiddellijk ter plaatse met 32 man. De wegen werden afgesperd en de overige mannen stonden de brandweermannen bij. Verder zijn geen slachtoffers te betreuren.

Vrijdag 10

Britsche vliegers overvliegen de stad om 20u45, het afweergeschut trad in werking. Om 21u27 ontploften drie bommen in de weide van den heer Libin aan de batterij Hamilton. Verschillende huizen zijn beschadigd. De vaste post Opex meldt brandbommen in de duinen en rond het Militair Hospitaal. Om 7u45 vraagt L.B. Gistel om versterking voor opruiming van een bombardement aldaar in de Statiastraat. Onmiddellijk vertrakt een auto met mannen en materiaal. Te Oostende vallen dooden noch gekwetsten te betreuren.

Dinsdag 14

Afweergeschut om 11u20 tot 7 uur. Om 1u20 verwittigde 1° groepsleider Verberckmoes ons dat er waarschijnlijk bommen gevallen waren in de richting van Snaeskerke, op hetzelfde oogenblik liet de vaste post Opex ons weten dat een brand waar te nemen was in Zuidelijke richting en vaste post Mariakerke meldde dat het brandde tusschen Middelkerke en Snaeskerke. Voor alle zekerheid werd de 1° groepsleider met 4 man uitgezonden doch hebben niets gevonden.

Vrijdag 24

Afweergeschut om 20u40 tot 1u15. Om 23u10 is een vliegtuig naar beneden gestort. De vaste post Opex werd uitgezonden tot aan de blauwe sluis toe. S.L. Bourseau is met een ploeg vertrokken om de juiste plaats op te zoeken. Het vliegtuig is in 't kanaal Oostende-Brugge gevallen tusschen de kerk van het Sas en de Gasketels van Union Chimique. De Duitse overheid gaf bevel twee mannen voor de wacht aan te stellen hetgeen gedaan werd.

Maandag 27

Om 9u25 werd door vliegers de firma Beliard en Crighton gemitrailleerd alsook het watervliegplein. Op deze laatste zijn twee watervliegtuigen getroffen waarvan een in de vlammen is opgegaan.

Dinsdag 28

Afweergeschut om 20 uur tot 20u20.

NOVEMBER 1941

Vrijdag 7

Om 20u15 overvliegen Britsche vliegers de stad. Het afweergeschut trad oogenblikkelijk in werking van 20u15 tot 3uur. Om 20u15 vielen springbommen in het Spergebied en in en rond het Qpuidok. Om 23u05 zijn op de volgende plaatsen in de stad bommen geworpen :

Kapellestraat bij den heer Theo Dehaene, wiens winkel tot op den grond vernield werd. De Heer Dehaene werd licht gekwetst.

61 bij den heer Louis Verhuist die licht gekwetst werd.

De huizen aan den overkant en in de onmiddellijke nabijheid werden zwaar beschadigd.

Kaaistraat 4 bij den Heer Sanders, voor den gevel ontploft, zware stoffelijke schade.

Hofstraat in de gevel van Hotel Pacific, zware stoffelijke schade.

Vleeschmarkt tusschen de kramen waarvan verschillende vernield zijn.

Louisastraat 1, 3, en 5 brandbommen die snel gebluscht zijn.

Groote Markt bij den Heer Tasse een groot aantal brandbommen, die het dak vernielden.

St. Sebastiaanstraat in de drukkerij Smissaert en het huis Krelly ontstonden hevige branden die door L.B. mannen en bevolking, politie en brandweer gebluscht werden.

Christinastraat, verscheidene brandbommen in straat zelf

In de A. Buylstraat op de puinen van het huis naast Palace.

Vlaanderenstraat op de cinema Forum en bij apotheker Bacq en op bakkerij Smaghe.

St. Peterburgstraat, Kazerne L.B. 4 brandbommen

"	69	: 1	brandbom
"	79	: 2	brandbommen
"	81	: 2	brandbommen
"	83	: 1	brandbom
"	32	: 8	brandbommen
			in de straat zelf 4

A. Pieterslaan 23 : 3 brandbommen

"	11	: 3	brandbommen
"			verscheidene in de straat zelf

Ieperstraat huis 11 : 1 brandbom

"	9	: 1	brandbom
"	7	: 3	brandbommen
"	5	: 2	brandbommen
	SEO	: 5	brandbommen

Stockholmstraat : Volksbond 4 brandbommen.

De Duitse overheid trad op om 23u45 met brandweermateriaal. Een springbom verwoestte het huis Amsterdamstraat 32 waar een meisje van onder de puinen werd gehaald haar identiteit luidde : Agnes VELTER, 14 jaar oud. Ze stierf op de weg naar het hospitaal.

Den Heer Englebert liep een diepe verwonding op aan de bil waardoor hij veel bloed verloor. Dr. Mercier diende hem de nodige zorgen toe en liet hem naar huis voeren met de ambulancierwagen.

Een blindganger werd gevonden in de kelder Kerkstraat 40. Het tuig werd door den Heer Demey ontladen, en vervolgens naar de kazerne overgebracht.

(vervolgt)

4. De Nederlandse Periode

Aanvankelijk beschouwde men in onze streken de aanhechting bij Nederland als een goede zaak. Men hoopte op allerlei verbeteringen die de economie terug op gang zouden brengen; bovendien was de volkstaal terug de officiële voertaal geworden en werd het onderwijs in het Nederlands gegeven. De openbare besturen bleven echter in grote mate verfranst en stonden weigerachtig tegenover een overgang naar het Nederlands.

Het duurde dan ook niet lang of er vormde zich een oppositie tegen het Nederlands bewind. De Kerk verzette zich tegen Willem I en zijn taalwetten omdat zij vreesde dat het Nederlands het protestantisme zou vevoordelen; de liberalen, vooral de jongere generatie, wensten een democratischer beleid waarin de vrijheid van het individu zou gerespakteerd worden. Willem I schonk weinig aandacht aan die eisen, met als gevolg dat de Kerk en de liberalen samen front vormden tegen de Nederlanders.

Het was weerom de taal die het ergste leed onder die gebeurtenissen : het Vlaams en het Nederlands werden door de Franstaligen als identiek beschouwd; uit protest weigerden zij het Nederlands te leren omdat zij dat een toegeving aan de Nederlandse vorst beschouwden. Het Bestuur en de openbare instellingen bleven dus verfranst, ondanks de Nederlandse inspanningen.

De toestand te Oostende lag enigszins anders. Willem I had maatregelen getroffen om de haven weer op gang te krijgen, nadat die tijdens de Franse overheersing erg verwaarloosd was geweest. Natuurlijk won hij zo aanhang bij de Oostendse burgerij die hun winstmarge opnieuw zagen stijgen. Zij lieten dan ook niet na de nieuwe vorst te loven voor zijn initiatieven; de rederijkers zetten hun beste beentje voor tijdens de dichtwedstrijden. Zo won E. Desmet in 1816 de tweede prijs te Roeselare voor zijn lierzang :

"Het huwelijk van Z.K.H. Prins Willem van Oranje met Anna Polowna, Grootvorstin van Rusland." (22)

Gedurende de ganse Nederlandse periode zal de Oostendse rederijderskamer Willem I blijven steunen, zoals blijkt uit de vragen gesteld op de Oostendse dichtwedstrijden; in 1820 moest men schrijven voor :

"De luister der Nederlandse Zeemacht in de XVIIIe eeuw.

"Zege der Moedertaal." (33)

In 1826, wanneer de eerste revolutionaire stemmen zich laten horen, reageert de rederijderskamer door een wedstrijd te organiseren met de vraag :

"D' Yselijkheden van eenen Burgerkrijg." (24)

Hoewel geen enkele van de gedichten rechtstreeks naar de politieke situatie verwijst zijn er toch enkele verdoken verwijzingen die het ongenoegen van de Vlamingen uitdrukken. De meeste gedichten veroordelen weliswaar de oorlog maar verdedigen het recht te strijden voor onafhankelijkheid en vrijheid. Meteen zien we dat we midden in de Romantiek verzeild zijn geraakt.

De Romantische schrijvers hadden bij ons bekendheid verworven : vele vande ingezonden gedichten vertonen een Byroniaanse inslag, één ervan situeert zich zelfs in de Grieks-Turkse oorlog. We herhalen dat die gedichten de mening van de andere Vlaamse steden vertegenwoordigt : de inzendingen kwamen uit Brugge, Deerlijk, Kortrijk en Roedelare. De Oostendenaars verdedigen een geïsoleerd standpunt, dat weinig steun kreeg bij hun landgenoten; de meeste Vlamingen waren al lang de zware belastingen en Willem's beleid bau.

Nog andere factoren leidden tot het Oostendse orangisme. Waarom verwijzen we naar de loge en haar leden. Eerder vermeldden we al Thomas Vermeirsch, die konneties had met zowel de rederijkers als de vrijmetselaars. Een man die tijdens de Nederlandse periode eveneens een belangrijke rol speelde was J.J. Maclagan. Ook hij was lid van de loge en een fervent aanhanger van de Nederlandse zaak. Zijn zoon was rederijker en deelde naar alle waarschijnlijkheid de opinie van zijn vader. (25) Tolerantie was één van de sleutelbegrippen van de loge, wat dus godsdienstvrijheid betekent. Deze liberale houding, die reeds van uit de Oostenrijkse tijd stamt, zal ook het politieke leven gaan beheersen en dit blijven doen tot na de eeuwwisseling. Dit bracht met zich mee dat de Kerk en de katholieke gemeenschap de Oostendenaars links lieten liggen, evenals de progressieve liberalen, die zich verzetten tegen de orangistische en soms nogal behoudsgezinde ideeën van hun Oostendse vrienden.

Men mag echter niet denken dat alle Oostendenaars gelukkig waren met het Hollandsbewind. Wat we hierboven beschreven hebben is de toestand bij de Oostendse burgerij, die kon profiteren van de economische gunstmaatregelen voor de Oostendse haven. De gewone bevolking ging, zoals de rest van Vlaanderen, gebukt onder zware belastingen. Toen de revolutie in Brussel op gang kwam ontstonden er ook rellen te Oostende. Tijdens straatrellen sneuvelden twee inwoners. (26) Uit de nieuwjaarwensen van kort na de onafhankelijkheid kunnen we de gevoelens van de arbeidende klasse afleiden. De lantaarnkuischers schrijven :

"Der Belgen dapp'ren Leeuw heeft Jantje Kees doen loopen,
Hy zal niet meer ons land door zwaere schatting stroopen.
Hy zal, door dwinglandy, niet meer ons pluimen gaen,
En door slagveld, gemael, tot aen de ribben vlaen;
Neen, Jantje Kees, in zyn moeras, kan nu gaen turfjes kappen,
En syn gescheurde broek met 't vel van spek lappen." (27)

Het onderscheid tussen de Oostendse burgerij en de werkman was tijdens de Hollandse overheersing naar voren gekomen. De arbeiders hoopten dat de onafhankelijkheid hen minder belastingen brengen zou (28) en zij schaarden zich daarom achter de meerderheid van Vlaanderen, waar het Belgische nationalisme hoogtij vierde.

De pro-Hollandse houding van sommige Oostendenaars was dus meestal gebaseerd op materiële overwegingen; weinigen verdedigden de meer Romantische principes in verband met de moedertaal. Wel waren er onder hen enige rederijkers, maar zij misten de nodige bagage om de rest van de burgerij voor de zaak te winnen.

Van zodra de Oostendse burgerij echter inzag dat de haven onder Leopold I ook zou bloeien en dat zelfs een nieuwe bron van inkomsten, namelijk het toerisme Oostende verder ging uitbouwen, lieten ook zij hun Hollands sympathieën varen.

Alles werd opnieuw verfranst en de literaire bloei die Oostende gedurende deze korte periode gekend had zonk tot een nieuw laagtepunt. Het einde van de Hollandse periode betekende het begin van het einde voor de Oostendse redarijkers, en een stap achteruit voor de erkenning van het Vlaams als een volwaardige taal.

(Vervolgt)

J. SURMONT

BIBLIOGRAFIE

22. DE POTTER, F., Verhandeling over de Vlaamsche Letterkunde, p. 53
23. Ibidem, p. 54
24. -----, Dicht- en Kunstwedstrijd voorgesteld aan alle Taal-Dicht-en Letterkundige Genootschappen in het Koninkrijk, archief Ostendiana, Stadsbibliotheek Oostende
25. DE BROCK, W., J.J. Maclagan, Oostends orangist, in Ostendiana, jaarboek van de Vlaamse Vereniging voor Familiëkunde Afdeling Oostende-Kuststreek, 1982
26. MAERVOET, W., De Politieke Evolutie in het Arrondissement Oostende, 1830-1914, onuitgegeven licentieverhandeling R.U.G., 1964-65, p. 97.
27. -----, Nieuwjaer-Wensch opgedraegen aan de Heeren Burgers Van de Stad Oostende, 1831, archief haenkundig museum Oostende.
28. WILS, L., De Vlaamse Beweging tot 1914, De Standaard, 1955.

ROUWBEKLAG

Op 21 november overleed op 58 jarige ouderdom ons lid de heer Henri DUMAREY, gemeenteraads- en provincieraadslid. Gedurende 12 jaar was hij schepen van de Haven. "De Plate" biedt aan de familie haar oprechtste blijken van deelneming aan.

A. VAN ISEGHEM
voorzitter

IN DIT NUMMER :

- blz. 3 : N. HOSTYN : De voorloper van de Oostendse Kunstakademie (2)
- blz. 6 : E. SMISSAERT : Twee brochures geschreven door Adolf Buyl
- blz. 7 : I. VAN HYFTE : De Konterdam in het verweer
- blz. 9 : G. BILLIET : A. Stracké (7) Activiteit in de Gemeenteraad (2)
- blz. 15 : J.B. DREESEN : De Syndicale Kamer van Beroepsmuzikanten
- blz. 16 : E. SMISSAERT : Het tijdschrift Voetlicht (1930-1939)
- blz. 17 : A. VANDENAUWEELE : De putti's in het Koningspark
- blz. 19 : J.P. FALISE : Het erevaandel 1830 van de Stad Oostende
- blz. 22 : O.V. : Ostende-Thermal (fotoblz.)
- blz. 23 : J.B. DREESEN : De Engelse kerk te Oostende
- blz. 25 : Oorlogsdagboek 1940-1945 (12)
- blz. 28 : J. SURMONT : De Vlaamse beweging weerspiegeld in de literatuur (3)

TEKSTOVERNAME UIT "DE PLATE" STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

De laatst nieuwe

uitgegeven boeken

zijn **ALTIJD**

te verkrijgen bij

INTERNATIONALE BOEKHANDEL

N.V.

Adolf Buylstraat 33

8400 - Oostende Tel. 70.17.33

en in haar bijhuizen

